

N:o 65.

Ank. till Riksd. Kansli d. 7 April 1868, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om anvisande af medel för insamlande af renlafve, m. m.

(1:sta U. A.)

Jemte förmälan, hurusom Professoren i kemi vid Kongl. Carolinska mediko-kirurgiska institutet Sten Stenberg, vid undersökning af stärkelsehalten hos vissa Svenska lafarter med afseende på deras användbarhet som nödbrödsämne, kommit till erfarenhet derom, att cellulosan hos dessa växtarter lätteligen låte förvandla sig i drufsocker, med ett oväntadt högt utbyte, nemligen af Renlafven, Islandslafven, Manlafven, äfvensom den vanliga Skägglafven icke mindre än 65 till 68 procent drufsocker af lafvarnes vikt i lufttorkadt tillstånd, äfvensom att den sockerhaltiga vätska eller mäska, som sålunda erhöles, förträffligt lämpade sig till framställning af bränvin och sprit, har uti en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 87) Herr *C. F. Bergstedt* föreslagit, att Riksdagen ville ställa till Kongl. Maj:ts förfogande en summa af 50,000 R:dr, i ändamål att möjliggöra insamlandet, särdeles i rikets nordligre delar, af större quantiteter renlafve, genom hvars försäljning, på sätt Kongl. Maj:t täcktes förordna, hela eller större delen af anslaget skulle till Statsverket återinflyta.

Vid motionen finnes fogadt ett af Vetenskaps-akademiens sekreterare den 9 nästlidne Mars afgifvet intyg, hvaraf inhemtas, bland annat, att bemälde akademi funnit Professor Stenbergs undersökningar i afseende å vissa lafarters användning såsom material för framställning af drufsocker

och alkohol vara af den vigt i nationalekonomiskt hänseende, att dess fortsättning i större skala borde på allt sätt uppmuntras och understödjas, och derföre ställt till hans förfogande årsräntan, 530 R:dr, å framlidne Generalkonsuln Letterstedts fond för särskildt magtpåliggande undersökningar.

Vidare har uti en Utskottet tillhandakommen promemoria framhållits vigten deraf att Professoren Stenberg vid sina försök till bränvinsberedning af lafvar icke blefve inskränkt inom den tid, som eljest är för bränvinsbränning bestämd.

Att den ifrågavarande uppfinningen, derest densamma vid fortsatta och i större skala anställda undersökningar finnes motsvara de förhoppningar, som dervid fästats, är af så stor nationalekonomisk betydelse, att Staten icke bör undandraga sig att i afseende å kostnaderna för dessa undersökningar och försök underlätta de enskildes uppoffringar, synes Utskottet icke kunna bestridas, helst det är af vigt, att undersökningarnes resultat, om de finnas tillfredsställande, blifva allmänt kända och icke komma att utgöra en eller annan enskild industri-idkares hemlighet.

Frågan om möjligheten att till billigt pris anskaffa stora kvantiteter lafvar synes i främsta rummet vara af beskaffenhet att endast genom försök i större skala kunna tillförlitligen utredas; men om än Utskottet, lika med motionären, anser Statens mellankomst vid de åtgärder, som i sådant hänseende kunna vidtagas, vara af behof påkallad, föreställer sig dock Utskottet att ett vida mindre belopp, än det af motionären föreslagna, skall, om det lemnas i form af understöd, vara för ändamålet fullt tillräckligt.

Likaledes torde det finnas vara af synnerlig vigt, att de redan pågående undersökningarne icke må i följd af bränvinsförfattningarnes föreskrifter behöfva afbrytas, utan få under nödig kontroll äfven under sommarmånaderna fortgå.

Utskottet tillstyrker alltså,

a) att Riksdagen måtte till Kongl. Majts disposition ställa ett extra anslag af 5,000 R:dr att, derest sådant finnes lämpligt, under innevarande år från Riksgäldskontoret utgå och tilldelas Professoren Sten Stenberg såsom understöd för anskaffande af större partier lafvar, för att försöksvis användas såsom material för beredning af bränvin, mot vilkor att Stenberg till Kongl. Majt afgifver underdånig berättelse såväl angående resultaten af sina ifrågavarande undersökningar i allmänhet, som särskildt rörande de förhållanden, som med lafvarnes uppsamlande och sammanskaffande ega sammanhang; samt

b) att Riksdagen, vid anmälan af detta beslut, måtte i underdånighet hemställa, det Kongl. Maj:t täcktes meddela Professoren Stenberg tillstånd att äfven under den tid, då bränvinstillverkning eljest icke är tillåten, företaga försök med bränvinsberedning af lafvar, på de vilkor och under de kontroller, som kunna finnas vara af nöden.

Stockholm den 7 April 1868.

På Utskottets vägnar:

Arv. Fr:son Posse.

N:o 66.

Ank. till Riksd. Kansli d. 7 April 1868, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion angående åtgärders vidtagande för att afhända Svenska Staten ön St. Barthelemy.

(I. A.)

Uti en inom Riksdagens Andra Kammare väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 143) har Herr *Jan Andersson* föreslagit, att Riksdagen måtte uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta höra befolkningen på ön St. Barthelemy, huruvida denna befolkning antingen vore villig att sjelf öfvertaga styrelsen och förvaltningen af nämnda ö, eller om den dertill önskade bistånd af annan främmande, företrädesvis Europeisk magt, som i sådant fall borde uppgifvas, samt att, sedan sådant skett, Kongl. Maj:t måtte, på ett för Svenska Staten värdigt och förmånligt sätt, afhända densamma omförmälda koloni. Såsom skäl härför har af motionären hufvudsakligen blifvit anfördt, hurusom äfven vid innevarande års riksdag ett förslagsanslag af 25,000 R:dr blifvit af Kongl.